

I CIKLUS
FAMILIJA

Dragana Mrkić

OČEVO NALIVPERO (Mijatu Batakoviću)

Da li si, oče, slutio da će
baš kroz tu tintu
kapati bol ?

Da li slutio
Da će i to pokazati vrijeme?
Danas me ne možeš zagrliti
Rukama na kojima
Još uvijek pamtim
Tvoje nabrekle modre vene
Kao da je njima teklo mastilo.

Da li i kroz mene sada teče
Ta tečnost nemira
Pa često izmiješam boje života i pisma.
Želio si da olovka bude moj život

Kako bih sada voljela da znam
Da li si slutio
Koliko su teški i olovka i nalivpero ?

Šapni mi odnekud
Reci oblaku, vjetru, bilo čemu
DA ZNAM DA ZNAŠ...

VREMEPLOV

I
Nijesam ti vjerovala, đede
Dok smo obilazili njivu
Govorio si... hoće li roditi?

Hodali smo nekako
Ti s mukom i ponosom
Ja bez brige tražeći bubamare

Govorio si mi da je važniji obraz
Od svih para svijeta
O babinim mukama
Dok je sama rađala trinaestoro
I nikada nije vidjela more...

Ja sam i dalje tražila bubamaru
Jer po vjerovanju
Staviš je na dlan i čekaš da odleti
I na tu stranu svijeta ćeš se udati

Govorio si mi, đede...
Nijesam ti vjerovala...
Govorio si mi da si bio bitke
Za moj mir

Isuviše je šareno proljeće
U mojoj glavi bilo
Da bih te pažljivo slušala.

II

Opet je proljeće
Njiva je livada, ti si zemlja
Ne tražim više bubamaru

Prebiram u staroj kamenoj kući
Nalazim tvoju zarđalu tabakeru
Sa taman duvana za još jednu cigaru
Babinog pohabanog Dostojevskog
I Narodni ljekar
Knjigu koja joj je liječila svaku bol

Miriše prošlost
Kao tamjan, opominje
Da si vojevao svoje bitke
A moj rat tek sada bukti
Više se ne pitaš hoće li njiva roditi
Sada se ja pitam
Hoću li roditi?
Hoće li moja kćerka roditi?
Šta ćemo to ponoviti
U ovom svijetu
Koji nije ni ravna ploča
Ni kugla, ni kocka
Već beskraj od tvoje do moje priče.

III

Ne tražim više bubamare
Onako ljupke šarene
Omamljujuće, varljive...
Izmiješane su mi strane svijeta
Sada ti vjerujem đede!

Znam da je u svakoj tvojoj riječi
Bilo toliko mene
I čini mi se
Samo je još jedino proljeće
Došlo na vrijeme.

Predugo te nema

MAJKA

Znam da sam odgovorna
Za tu duboku boru
Među tvojim obrvama, majko
I pored drugih kosih, vodoravnih
Ta uspravna među obrvama je moja

Nekako smo se najviše sretale
Tu oči u oči
Bez riječi razumjele
Kad god bi me pogledala
Znala sam da moram da idem
U suprotnom
Geometrija je gubila smisao
A ja tvoje povjerenje
I čini mi se da je tada bilo
Lakše vratiti sve dugove
Od tvog osmijeha

Nije išlo lako
Moja mladost, hirovitost
Samo je produbljivala liniju
A oštrina tvog oka bila je jača
I svijet se promijenio
I klima i ratovi nastajali i prestajali
Ali jedno nije
Nove mladosti...

Sada moja djeca, majko,
Crtaju tu uspravnu
Među mojim obrvama
Ne brini...
Uspraviću ih
Naučiću ih
Da se sve lako vraća
Sem povjerenje.

II CIKLUS
HALJINA OD SNOVA

Dragana Mrkić

HALJINA OD SNOVA

Htjela bih da te gledam dok spavaš

Da slušam kako ti kroz san lete

Likovi, boje, mirisi...

Pa da se uvučem u tvoj san

Zaplešemo ludi tango

Da me zavrtiš

Da se izgubim u toj moći

Da nestanem u haljini boje tvojih

očiju

U tvojim nemirnim rukama

U mojim nesigurnim koracima

Htjela bih da mi dodiruješ dlanove

Kao svetu knjigu

Koju čitaš sa strahopoštovanjem

Htjela bih

Da te zavedem kroz polja strasti

Opijem pogledom

Da zaboraviš sve što postoji

Htjela bih da cijelu noć

Čuvam tvoj san da ne odlutaš

I pred zoru nestanem

Pa makar ostali nedosanjani.

ČIPKA OD SNOVA

Iz doba renesanse
Vučemo čipku
Kao teret ili dar?
Da li su je pravili
Da istaknu
Ljupkost i ljepotu
Ili nas izvrnu ruglu
Da s tom čipkom
Rastrzamo muške misli?

Na haljini i ispod nje čipka!
Od plemića do etnografije
Vještina izrade
Od bjeline, pa preko raznih kolorita
Stiže i do one crne, najcrnje

Ako je ratnik držao
Njenu maramicu obrubljenu čipkom
Na samrtnom času
Zašto se ti večeras bojiš
Tog savršenog veza?

POSLJEDNJI BAL

Nijesu li muzika i vino dovoljni
Da napraviš sopstveni bal
Bal bez maski?
Navukla bih šal od kašmira
Iz one arapske zemlje
Koji si birao
I pažljivo provlačio
Kroz prste
Zamišljajući moja gola ramena.
Mirišu godine
Koje smo utkali
Kao relikviju u
Crveni šal od kašmira
Za moja gola ramena
Za tvoje sanjive oči.

Sjećanja me guraju unazad
Jutros je iz ko zna kog razloga
Taj šal provirio iz fioke
Zgužvan... i dalje jarko crven.
Poželjela sam taj bal
Naš posljednji bal
Na koji nikada nijesmo pošli.
Pravdao si se da ne znaš da plešeš
Da ćeš u odijelu biti kao pajac

Šta sve nijesi smislio
Da me ne povedeš...
Nestaju tragovi, briše ih kalendar
Ali crveno ne tamni
I uvijek će plamtjeti

Zaplesaću sama
Sa šalom od kašmira na ramenima
Kao da si tu...
Stvoriću te... istom snagom
Baš kao što si i ti mene
Dok si ga birao tamo u nekoj
Dalekoj arapskoj zemlji.
Možda je i ta daljina slutila daljinu
Više mi nije važno
Samo hoću da plešem
na našem posljednjem balu!
S tobom ili bez...
Šal od kašmira će imati svoju premijeru.

DAN SKUPLJI VIJEKA

I nije dan tako mali
Ako u njega stanu
Dodiri
Koji prožimaju
Kao stotine iglica
Hiljade slova
Vezenih u zlatnu nit
Treptaji oka
Kucanje srca u grlu
Drhtaji tijela

Taj se dan može mjeriti
Vijekom.

TRENUTAK

Kad ukradeš trenutak
Pretvori ga u dah
U zamjenu za sjećanje
Zagolicaće te
U nekom aprilu
Kao trun u oku

Natjeraj miris
Da te vrati
Kako bi dah
Opet, makar na tren
Imao osjećaj svježine.

LJUBAV

Koliko je cipela pregazilo
Ono mjesto gdje si me ljubio
Na trgu
Koliko samo kaljavih cokula
Uboda štiklica
Lupnjave nanula
Po našoj ljubavi

Raznosili su nas koracima
Na razne strane
I na sjeveru, jugu, istoku i zapadu

Brujali su kako sam ja mala
A ti veliki
Kako ti je ružan nos
Kako je moja kosa bezlične boje
Izmišljali nam
Sve što ovaj čudan svijet može smisliti

Rekao si da se ne osvrćem
Kako smo mi baš taman
Kako bi to u klasičnim
Romanima trebalo da izgleda
Toliko sam vjerovala
I zamišljala ponekad
Da sam ispala iz knjige

Smetali smo im, ljubavi
Kao da smo izazvali svjetski rat
A mi samo hodamo stazom
Toliko smo jedno
U korak isti stajemo
I te cipele koje bjesomučno gaze trg
Gdje si me ljubio
Ne mogu nas uprljati
Jer mi dobro znamo
Koliko smo čisti
U srcu
U kosmosu...

RINGIŠPIL

Krijem se iza šminke
Smijem se
Pričam
Pa ti pričam
Smijem se
Kupujem ti pažnju
Kao ringišpil se vrtim

I sve mislim ako stanem
Otići ćeš
... predstava mora da traje...
Eto čuda,
Zamijenili smo uloge
Sad ti igraš
A ja pišem...

DIVLJA

Ne volim tvoju divljinu koja
Nekada izroni kao cunami, niotkuda!
Sačuvaj to damsko u sebi!
Izgovorio je bijesno
Ostavljajući me
Da se ispitujem
Tražim grešku u kodu
Pomišljam da su mi kandže izrasle
Da sam isparala naše duše
Da se smirim
Probala sam
Da ubijem zvijer u sebi
Da zatvorim nemir
Uzalud...
Izbijala je igra
Iz svakog mog pokreta
Pogleda
Riječi...
Vraćala sam damu
Po potrebi, kao navidanu lutku
Da se klata i svira...
Mučno i činilo se bez kraja
No, najednom
Počeh da volim sebe divlju damu
Onu koju bjesomučno noćima tražiš
Da ti vrati
Zagrljaj s noktima koji grebu

S usnama koje grizu...

Ipak,

Priznao si

Da me ta divljina

Upravo odvojila

Neistražene dubine

Koje nijesi uspio dokučiti

Prijatelju

Poput amazonskih šuma

Sada ih zoveš

Ne čujem, suviše sam divlja

Da bih razumjela tvoj gospodski glas

Koji više ne provocira.

ON

Postoji jedan čovjek
Kada govori kao da šapuće
U usne mu gledaš
Da i čitanjem razumiješ
Rijetki sjede s njim

Gledajući sa strane
Pomišljaš kako ta tišina ubija
Kako sati prolaze dok pokušavaš
Da dokučiš šta se dešava

Sve kao da nećeš
Prosto te mami da se uvučeš
U taj prostor
Koji kao da odiše magijom

Ruke pomjera
Nekako usporeno
Kao da za sve ima vremena
Čudesna je mimika njegovog lica

Oči mu plamte
Kao da je nebo u njima
Poneku riječ
Kuju uspiješ da ukradeš
Onako nepristojno
Nosiš cijeli dan sa sobom

Proganja te ta riječ
Siječe po sredini grudi
Jedva čekaš sjutra
Da ukradeš još
Sastaviš mozaik

A ako kojim slučajem
Sjedneš za njegov sto
Shvatiš da si krao dragocjenosti

Postoji jedan čovjek
Koji kao vir proguta tvoju bol...
Šta čini sa svojom
To nikada nijesam uspjela da doznam...

NE BRINI DOK SPAVAŠ

Ne možeš ništa
Mojoj drskosti
Kada u pola dva noću
Krade tvoje misli
Uzimam ti dah
Samo ti spavaj i ne brini
Dok ti brojim otkucaje srca
Ili činim nešto nečastivo
Ne brinem ni ja

Moja drskost me tjera
Da je nahranim
Jer dok si budan
Možeš mi pobjeći
Presjeći me pogledom
Razoružati osmijehom

Noću...

Noću, mi ništa ne možeš...

KRUG

Kad sam te nacrtala
Imao si velika usta
Koja su šaputala radost

A ti
Sve si izbrisao
I nacrtao krug
Iz koga nikako
Da izađem.

OLOVNI VOJNIK

Kuda si sve hodao
Koga sve slušao
Od koga krišom krao
Sabirao, oduzimao
Ko te je učio!

Danas tim manirima
Opijaš i zavodiš one
Rođene pod ružičastom zvijezdom
Prepričavaju te u virtuelnom svijetu
Svi postaju sjenka
Kada dođeš

Posmatram te...
Da li slutiš?
Kroz tvoje sigurne korake
Iz tupog ugla ja vidim
Klimavog olovnog vojnika

Tako okrnjen, lelujav
Kucaš na moja vrata
Ni to mi ne odzvanja

Ipak me je strah
Da ne otvorim
Da otvorim
Mogli bi se tako klimavi
Okliznuti na samom pragu

Ne bi bilo početka
Ni kraja
Ostali bi zarobljeni
U sredini

Neka te, ipak,
U mom oku
U tupom uglu
Jer bi se na oštrem ivice
Mogli posjeći.

UMJETNOST

Dijelili smo umjetnost
Na paramparčad
Ti note, ja slova

Radala se melodična priča
Na zidovima
Tjerala sjenke da igraju

Samu sebe je pisala
Kroz neobične zvuke
Koji su palili plamen

Bili smo
U toj disciplini
Nepobjedivi
Za zlato

Od Mjesečeve sonate
Do Pisma majci
Rastezali smo žive i nežive
Vraćali im dušu
Da plešu na zidovima
Naše umjetnosti

I jesmo napravili
Pozorišni komad
Koji će neki drugi
Sigurno igrati

Oživjeti nas,
Obojati,
Pročitati
Zaigrati
Po tvojim notama

Ali će uvijek nedostajati
Ono malo slova
Da se završi
Nikad dorečeno.

KAKO PAMTIM BOJE

Modra je ona
Kada su mi ruke pretrnule
Od hladnoće
Onog decembra
Dok sam čekala
Da mi doneseš sunce

Srebrna je ona
Što se presijavala
Kroz led na prozoru
Dok sam noktima grebala
Da ugledam jutro
Crvena je ona
Sa livadom gdje
Opojni makovi žive

Blijede boje su lako pamtljive
Često sam ih viđala na licima

Pamtim one boje
Koje mi pomiješaju srce i razum
Pa dobijem nijanse
Koje se teško mogu razaznati
Ali ne mogu zaboraviti.

BOLJE PIŠEŠ

Dok izgaraš u vatri
Kuju vjetar raspiruje
Paleći
Ono godinama ugaslo
Bolje pišeš...

Dok prolaziš
Kroz njenu kosu
Kao svila kliziš
Niz sopstveni um
Gubeći kompas i sat
Bolje pišeš...

Dok ona ćuti
I gleda te kao ikonu
Moleći se
Da vragovi odu
Bolje pišeš...

Tako je vajaš
Kako želiš
Pretvaraš u lutku
Od porcelana
Bolje pišeš...

Krhka je
Pazi da se ne polomi
Teško ćeš sakupiti
Komadiće nje
Uz taj vjetar
Bolje pišeš...
Ali goriš...

NOVI SVIJET

Nećeš izgubiti bezbrižnost
Ako mi dotakneš vrat
I jagodicama prstiju
Iscrtáš mapu iza mog uha

Neće se vidjeti
Od onog čuperka ludog
Koji leti na svaku stranu
Samo će se naslutiti
Konture tvojih granica.
Biće to skrivena zemlja
A ti Kolumbo!

Znam da tvoje istraživanje
Zahtijeva analizu
Cijepáš detalje na atome
I slažeš kao puzzle
Dok rođendani odlaze
Sakrij tvoj kod
Iza mog uha
I neka bude tajna
Kako ti ne bi poljuljala bezbrižnost

Jer ako progovorim
Za tvoju kartu
Bojim se izgubiću onu moju
Pa me neće odvesti nikuda
Spakovala sam kofere...

POKUŠALI SMO SE IGRATI

Zategli misli
Izabrali oružje...
Srcem protiv srca
Krenuli u dvoboj
Na pristojnoj razdaljini
Okrenuli leđa
Odbrojavamo...
Žensko sam
Pustićeš me barem korak
Ne!
Probudio se gorštak u tebi
Pa hrli da u srce prvi
Zarije iglu
Da padne krv
Da vidiš da sam živa
Da nijesam izmišljena
Izmaštana
U usahlim noćima
Ne dam se ni ja
Povampirio si me
Iz tih noći
Žedna tvoje krvi
Držim korak sa tobom

I konačno lice u lice
Ko će prvi ubiti nesanicu

Pokušali smo se igrati...

Mislila sam
Dovoljno sam odrasla
Da znam gubiti
A ti dovoljno mudar
Da znaš popustiti
Ostali smo zaleđeni
Kao statue.

NE DAJ ME

Zašto me ostavljaš da čekam?
Da krojim sumnje
Kroz minute koji sijevaju
Na monitoru kao munje..
Obraduj me!
Makar i slaži
Da je ovaj dan
Nosio moje mirise
I obrisu u tvojim rukama...
Ne daj mi da čekam...
Uvijek sam mrzjela pauze
Na šalterima, u bolnicama,
U bankama...
Kao da se cijeli svijet zatvori
na tih pola sata...
Ne daj mi da čekam
Ne daj da pomislim
Da si me sklonio
U neku žutu fasciklu
U arhivu
Da prašina pada
Na naš dosije!

Ne daj mi da čekam...
Napraviću mit
Biću Penelopa
Ne daj mi da čekam!
Ja hoću da budem tu sada
Da živim život!
Ne daj me sumnjama
Poješće me u ovoj noći...

III CIKLUS
PRLJAVA KIŠA

ČEKAM

Čekam

Da svojim majstorskim prstima

Izvajaš moje tijelo

Jer tek tada dobija obrise

Po kojima samo tvoji dlanovi

Lagano klize

Čekam

Da mi vratiš osmijeh što ga odnese

Onako u džepu od košulje blizu srca

Kao važan dokument

Kad si rekao – Moram!

Čekam...

Da moranja jednom prođu

Da zagnjurim lice na tvoje rame

I čujem kako dišeš,

Kako ti se grudi nadimaju i žive od moje topline

Čekam... da me vratiš

Baš kao što si me i uzeo onog dana, bez pitanja

Odnio me... a zapravo ostala tu...

Kraj naših rijeka, kraj naših gora

Ispod našeg neba da me sunce iz tvog oka ogrije

Čekam...

Da staneš ispred mene i zakloniš cijeli svijet
I da vrijeme stane u tom času
Jer pomisao na lutanja me užasava
Iako čvrsto vjeruješ da ću jednom ipak odlutati
Kako sam i dolutala tog miholjskog ljeta
Čekam...
Iz inata
Da se tvoje dileme jednom ugase
Čekam...

PISMO

Pismo je kovertirana sudbina
Lična, magična
Koja donosi mirise
Stvara trenutke
A trenutak sam po sebi
Zarobljena je vječnost
Koja pečatirana spava

To je potreba
Obostrana ili ne
Ne znam
Samo slutim
Ni vjekovi to nijesu
Razjasnili
A kroz njih se rastakala riječ.

Zašto nastaju pisma?
Nemam valjan odgovor
Sem... potrebe...
Bilo da se radi
O ishitrenosti, požudi
Strasti, radoznalosti
Nečem drugom

Važno je da onaj koji
Dobija pismo
Umije da ga čita
I u ovom ludom vremenu
Poštar je izgubio na važnosti
A bio je omiljen
Ja se radujem
Da ćeš i pored brzine megabajta
Pročitati
Kada iscuri noć
U koju sam pokušala da se uvučem
U tvoj san
I šapnem ...
Kažu... jutro je pametnije od noći...
Pa ćeš i ti onako naspavan
Znati da čitaš između redova
O potrebi... o nedostajanju
O zvijezdi
Koja mi se ruga večeras dok bdim

Pa i o tome kako sada
Grizem jezik
U namjeri da prećutim bujicu
Koja je nezaustavljiva.

ULICA NEKOG VLADARA

Opori hladan vazduh
Sječe moj dah
Koračamo ulicom
S imenom nekog vladara

Ne sjećam se
Koji je noćni sat
Malo ko prolazi
Zima se uvlači u
Ulicu nekog vladara
Zašto smo večeras tu?
Da pobijedimo mraz
Da pobijedimo nas?
Zašto se nijesmo sreli
U Moskovskoj
U ulici nekog pjesnika
nekog naučnika?
Ne!
Morala je biti
Ulica nekog vladara
Jer smo i ti i ja
Toliko uvjereni u svoju moć
Koju ova hladnoća
Bjesomučno guši.

Tu na raskršću...
Ja ću lijevo preko mosta
Neka šum rijeke
Sakrije moj krik
A ti...
Ti pođi desno
Ne znam naziv te ulice
Ali će te sigurno odvesti
U toplije krajeve.

PRLJAVA KIŠA...

Neka prljava kiša sinoć bila
Ali bijelinu ne možeš
Uvijek prosuti kad želiš.

Ovo nijesi Ti, a nijesam ni Ja
Zrna iz Sahare su
Dolutala pa mi magle oči
I šaraju misli.

Zasulo te makar jedno zrno pijeska
Zaslijepilo
Ne vidiš puževe bez kuće
Koji vjeruju
Da ih list može sakriti od straha
A ljepljivi trag koji vuku za sobom
Namamiti i druge da ih prate na tom putu

Kažeš da se samo danju prljavštine vide
Ne vjerujem u to
Možda ih samo prespavamo
Od tog istog golemog straha...
Prljava kiša... kako da operem ovaj dan?

NE

Nemarna
Nemirna
Nesnosna
Neumorna
Sve je počinjalo sa Ne...

I susreti su imali ta dva slova
Provučena između redova...
Dok čekam, dok grlim, dok odlaziš...
Vuklo se veliko NE!

Preskakali smo ga mjesecima
Kao lastiš
Vjerujući da postoje čuda.
Zapravo najveće čudo bilo je
Moje otapanje,
Razvlačenje nade
Slabost da ne ugledam ta dva slova.
Ne moraš – govorio bi
A ja sam opet prečula

Kad ono dođe nesretno vrijeme, pa upitah...
Tek tada mi se jasno iscrtaše ta dva slova!

NE!!!

Kao žig!

Ne volim, ne želim, ne mogu...

Odzvanjalo je...

Tako malo slova, a u njima sve...

MARIONETA

Liči li ti na sjenku naš današnji susret?
Dok prebiram emocije
Ti vučeš konce
Razapinješ me između
Svoje stvarnosti i želje

Miriše li ti na sebičnost naš današnji pogled
Među trepavicama sakrila sam čitav svijet
Ćutiš da si nemoćan da nas povedeš
Na daleke obale Brazila,
Ili hladne moskovske ulice
Griješ i hladiš nadu
Koja me okovala
Tvojim imenom

Gori li ti laž pod nogama
Dok mi dodiruješ ruke
I čekaš da odem
Da bude džentlmenski
Da me pustiš, da te ostavim
Jer zaboga
Tako ćeš biti manje kriv

Povuci taj konac
Već jednom, rasparaj priču
Kao nebo
Više nas ogrijati neće.

DUG

Platili smo dug
Na računu:
Samovolja
Požuda
Strast
Bezbroj sati
I malo sunca
Rekli su
Da smo dužniji
Od lopova
Oni leže iza rešetaka
A mi smo ležali
Pod našim plaštom
Sakriveni
Da smo zadužili
Kosmos
Krali zvijezde
Platili smo njima
A koliko dugujem Tebi?

DAN BEZ TEBE

Natjeraj me
I ja ću ti reći!
Natjeraj me
Uzmi mi mir
Igraj se savješću
Natjeraj me
I ja ću ti reći!
Da si veliki!
Da si mali!
Da te čak i volim!
Natjeraj me
I ja ću ti reći!
Da se ordenje za tebe kuje
U kovačnici mog srca
I da dan bez tebe
Nije dan

Natjeraj me
I ja ću ti reći!
Da u tom sjaju
Samo moja ljubav gasne.

DRUGO SUNCE

Rastopljeni
Vučemo sjene nad milošću
Šta nas hrabri
Da gazimo
Čupamo
Krademo
Što nam uzeše
A mi...
Razliveni u navike
U sjećanje
Bez plana
Bez ideje
Čekamo neko drugo sunce
Da zapali vatru

Nema plama
Samo žar
Peče, peče...

ZNAŠ TI...

Znaš ti...

A znam i ja...

Oboje grizemo usne

Ne progovaramo

Borimo se za vazduh

A ćutimo

Znaš ti...

A znam i ja...

Dok ono prevrtasmo nebo i zemlju

U vremenu nevremena

Dok ono lijepismo dlan o dlan

Kao da je sudnji čas

Znaš ti...

A znam i ja...

Vjerovah da zmajevi imaju krila

Da vile donose sreću i nemire

Vjerovah da jedina umijem,

Od tebe statuu napraviti

I ostaviti otisak na tvom tijelu

Znaš ti...

A znam i ja...

Posljednje poglavlje naše priče
Nikako da se završi
Taman da ...
I dopišemo novo slovo
Znaš ti ...
A znam i ja...
Zato ćuti ...
Ćutim i ja..

ŠTA SAM JA?

Šta sam ja
Tvoja pilula
Koja smiruje,
Spušta pritisak
Uspavljuje

Neko koga imaš u džepu
Da uzmeš za lijeka
Kad zaboli

Redovna doza
Da pregrmiš strah
Od samoće
Savršena kuvarica
Koja toli tvoju glad
Savršena ruka
Koja pegla tvoje košulje

Grad miriše na
Moje otiske
Dok šetaš i raznosiš
Ono naše
U koje sam utkala
Godine
Vjerujući
Da je ljubav čista kao suza.

ŠTA JE VAŽNO?

I više nije važno
Koliko je korisnih i beskorisnih
Minuta proteklo
Između nas
Od kada ti nijesam dodirnula dlan

Važno je o koliko smo se
Misli spotakli
U toj razdajini
Ja... čekajući tvoju pjesmu
Pišem svoju okrnjenu
O neke zarez... tačke

I nije važno u kom gradu
Te večeras zvijezde obasjavaju
Važno je da ona neumorna
Zvijezda Danica zna
Pod čijim se okriljem
Čuda dešavaju.

Moguće se sada smije..
Ni to nije važno..
Šta je važno?
Pomozi mi da sebi objasnim...

MELODRAMA

Melodrama
Zarobljena u televizoru
Prikovala me kao fresku za zid

Neosjetno sam ušla u taj predio
Gdje sunce zalazi
Na nekom horizontu

Boje umirućeg plamena
Govorila njihove riječi
Disala njihovu sreću

Polako tonula u noć
Sve je brisalo vrijeme
Živjela sam njihove živote...

I onda
Nestao je film
Mrak i ja
Tišina i damari
Sudarili se

Film je bio varka
A strah ledeni talas
Koji me natjerao da otvorim oči

I shvatim da i slijep
Moraš hodati,
Bez obzira na udarce.

NEDJELJA

Priliči joj da razmotava
Klupko od nade
Leškarenja
Šetanja
Grljenja
Želja...
Tom nedjeljom
Bivam zatvorena
Ali se radujem
Tvom radovanju

Nedjelja me okuje
Traži od mene
Davno presahle razgovore
S ocem

Traži od mene
Da budem dio nečega
Što već odavno
Nijesam

Uživaj u nedjelji
Tvojoj se radujem
Uživaj u razgovorima
Dok ne presahnu...

SANATORIJUM

U mojoj zgradi
Koja me ponekad
Podsjeća na sanatorijum
Paučinu na ćoškovima zidova
Remeti samo promaja od ulaznih vrata

Razne glasove
Prekida škripa lifta
Ponekad mislim da živim
Nadomak željezničke pruge
Da neki vozovi kočice po šinama do beskraj

Iza svakih vrata
Čija debljina zavisi od strahova stanara
Dopire nešto neopisivo
Muzika, vriska, uzdasi
Šištanje ekspres lonca, usisivača
Pláč djeteta do kasno u noć...

I iza mojih vrata
Možete naslutiti nekakav trag
Koji vodi u odaje raspršenih čestica
Svakodnevnice
Zajedničkog vazduha koji mi silazi
Sa šestog, petog ili trećeg sprata

U glavi kao da mi žive ti ljudi
Čija imena i ne znam
A dobro se sjećam
Da sam davno znala ime svakog komšije
U dvorištu imala lozu i višnje

Danas kao u sanatorijumu
Mimoilazimo se bez riječi
U hodnicima, na parkingu.

Možda me djetinjstvo proganja
Ali čvrsto vjerujem da je sloboda
I pored sve demokratije
Bila, ipak, ponuđena

A danas misleći da smo je čak i kupili
Ostajemo zarobljeni u zidovima
Koji nikada ne miruju
I šalju poruke sa druge strane.

Ćutiš i ideš,
Baš kao i oni
Misliš da to tako treba
Da je grad mjesto
Gdje je svijet nadohvat ruke.

A prokletim noćima dok se komšije tuku
Živiš i njihovu nesreću.
Da sam bar ptica da odletim
Negdje gdje ću čuti samo svoj vrisak.

ISKRENA

Kad umrem
Otvori vrata
Da mi dušu vjetar
Raznese
Pomjeri se
Da te ne okrzne
Ni sjećanje

Moja posljednja
Želja je
Da te ne bolim
Koliko si Ti mene.

 Predugo te nema

Šezdesetih godina prošlog stoljeća vodila se žestoka teorijska rasprava na polju filosofije i teorije književnosti izmedju predstavnika strukturalizma i poststrukturalizma. Dok su prvi tvrdili da se izvor svih značenja jednog umjetničkog djela nalazi u autoru i tekstu koji je on stvorio, poststrukturalisti su tvrdili da je nestanak pisca uslov života čitaoca. Ta teza svoje konačno uobličenje i najoštrij izraz dobila je u Deridinoj filosofiji i misli Rolana Barta koji je eksplicitno saopštio da je smrt autora (naravno, ne u fizičkom smislu), uslov života čitaoca. U medjuprostoru ta dva stava nastaje poezija Dragane Mrkić, uobličena u njenoj najnovijoj zbirci poezije *Predugo te nema*.

Već iz samog naslova ljubitelji njenih pjesama zaključuju da se radi o nastavku prethodne. I zaista, ako pogledate, tematski, motivski, pa čak i po pjesničkom izrazu, vidjećemo da se radi o kontinuiranom prosecu započetom u njenim ranijim ostvarenjima. Medjutim, ovaj put na drugačiji, zreliji način. Ono što je zajedničko ranijim, i najnovijoj zbirci je nastojanje autorke da pokaže da, kako je govorio Helderlin, pjesnički stanuje čovjek. Da su riječi njen genotip, element koji, sve i da hoće ne može izbrisati ni promijeniti.

U svojoj poeziji Dragana Mrkić povlači paralelu izmedju mastila i krvi, što nije nova slika, ali jeste autentična jer je autorka osjeća kao svoju, kao neodvojiv dio svog bića, i jer osjeća ne da tako treba, već mora. I da ne može nikako drugačije. Da je jezik, zaista kuća bivstva, i da van njega ne postoji ništa. Ni ljubav, ni čovjek ni svijet...

Dragana Mrkić u svojim najnovijim pjesmama, ista je, a istovremeno i drugačija u odnosu na ranije jer je u ovoj zbirci prepoznamo kao zreliju pjesnikinju. A poznato je da rast i razvoj nijesu dvije iste stvari. Neko može porasti enormno velik, a da se ne razvije. Autorka se, pjesnički rastući, istovremeno i razvijala, pa je jasno da je njeno najnovije ostvarenje djelo pjesnikinje koja je, svoju poeziju, osim što do kraja osjeća, spremna da i do kraja brani. Da svim svojim bićem stane iza nje. A pogotovo svojim iskustvom. I još nešto: u svojoj najnovijoj zbirci Mrkićeva je mnogo više, nego u prethodnom ostvarenju okrenuta ka unutrašnjim svjetovima. Dok je u prošloj zbirci, u nemalom broju pjesama bila evidentna namjera da se na „spoljašnji“ način opišu stvari, da se o njima ekspresivno izrazi, u ovoj autorka spoljašnjim senzacijama pokušava da da unutrašnje značenje, da ih oblikuje i oboji koloritom svojstvenim jedino njoj. I upravo taj lični izraz, taj pečat zrelosti iz kojeg se može naslutiti da joj je manje važno hoće li se svidjeti čitaocu, od toga da se izrazi u potpunosti i na način koji smatra najprimjerenijim, a pogoto svojim, daje vrijednost pjesničkom izrazu Dragane Mrkić. Potvrda tome je već i njena prvi ciklus FAMILIJA- pjesme Očevo nalivpero, Vremeplov, Majka... u kojem pored snažnih osjećanja datih u širokom dijapazonu- od tuge, sjete, preko ponosa do radosti dominira pečat subjektivne interpretacije. A to je element koji čini da pjesme Dragane Mrkić povremeno dotiču prostor poezije. A poezije je danas, uprkos sve češćem pisanju pjesama, sve manje.

I još jednom: na prvo slušanje može zazvučati paradoksalno kad se kaže da je Mrkićeva u Predugo te nema ista, a potpuno drugačija.. Naime, čak i kada jasno aludira na svoja ranija ostvarenja i dobro

poznate naslove, kao u pjesmi Dan skuplji vijeka, evidentno je da ih ne uzima kako bi ih plagirala i podražavala, već stvorila novu misao koja posve samosvojno izrasta. Ali koja nije samonikla.

Poseban pečat ličnog, osjeća se u drugom ciklusu HALJINA OD SNOVA i istoimenoj pjesmi koja predstavlja jedan od najvećih dometa njene nove zbirke. Sofisticirano, a istovremeno snažno najkraći je opis vjerovatno najljubavnijih pasaža ovog ostvarenja u kojem nam pjesnikinja jasno govori u kojem ambijentu se snalazi najbolje. Ipak, Ljubav za nju nije samo pjesnički motiv, ili upečatljiva emocija. Za nju je ona razlog postojanja svijeta, suština bez koje čovjek ne bi bio to što jeste, razlog zbog kojeg opstajemo. Njeni stihovi Htjela bih da te gledam dok spavaš Da slušam kako ti kroz san lete Likovi, boje, mirisi... Pa da se uvučem u tvoj san Zaplešemo ludi tango Da me zavrtiš Da se izgubim u toj moći Da nestanem u haljini boje tvojih očiju U tvojim nemirnim rukama U mojim nesigurnim koracima Htjela bih da mi dodiruješ dlanove Kao svetu knjigu Koju čitaš sa strahopoštovanjem Htjela bih Da te zavedem kroz polja strasti Opijem pogledom Da zaboraviš sve što postoji Htjela bih da cijelu noć Čuvam tvoj san da ne odlutaš I pred zoru nestanem Pa makar ostali nedosanjani, snažno svjedočanstvo su snažne potrebe da se piše, stvara, voli. Priznanje da još uvijek postoje oni koji misle da nema boljeg razloga za postojanje svijeta od onoga da bi se pisalo o njemu. I, naravno, u njemu voljelo.

Vanja Kovačević
Januar 2017.

Brižljivo građen svijet slika, emocija i simbola
Dragane Mrkić

Poezija Dragane Mrkić i u novoj zbirci počiva na univerzalnim motivima, što je bio slučaj i sa pjesničkim prvijencem, no sada je poetski osjećaj bitno nadgrađen, pa prepoznajemo napredak koji se sa novom knjigom i očekuje. U tri ciklusa (*Familija*, *Haljina od snova* i *Prljava kiša*), Dragana Mrkić oblikuje svoj pjesnički svijet brižljivo, s ljubavlju i vodeći računa o svakom detalju.

Ova pjesnička zbirka obiluje lirskim mjestima. Sva je od čistih i nevinih osjećanja, od ustreptalosti jedne moderne i samosvjesne žene u lirskom subjektu, čiji je profil izgrađen od iskrenih i proživljenih emocija. Kroz intiman odnos prema sjećanjima i kroz subjektivan doživljaj istorije svoje porodice, ljubavi i osjećanja, Dragana Mrkić finalizuje rascvjetavanje svoje poetske ruže.

Predugo te nema počiva na motivima porodice i ljubavi. A opet, ovi motivi upleteni su i premeženi detaljima kao vezivnim tkivom. To je mozaik od detalja koje Dragana Mrkić suptilno bira i pažljivo ugrađuje, dio po dio. Kao biseri, detalji čine ogrlicu od osjećanja. (Svijet lirskog subjekta čine i obilježavaju očevu nalivpero, šetnja sa dedom, bubamare, majčina bora, šal od kašmira, mjesto na trgu, odnos prema umjetnosti i niz sličnih detalja.) Kombinovanje ovih emotivno i simbolički obojenih elemenata, svjedoči o mnoštvu ikoničkih, indeksnih, a naročito simboličkih znakova.

Lirski subjekat naglašava pripadnost porodičnom hronotopu koji ga je formirao i nesumnjivo uticao na njegov emocionalni, intelektualni i moralni

razvoj, što je motivacija za prenošenje tog pozitivnog impulsa na djecu. Nagovještena je pjesnikinjin borba sa sobom, onom koja je stasavala u jednom kodu, u porodičnoj idili koja djetetu pruža osjećaj sigurnosti, ljepote i topline, i drugom, formiranoj u urbanoj i manje romantičnoj sredini kojoj nedostaje bezbrižnost prvog. Takav odnos ne ostavlja sliku udvojene ličnosti, samo pokazuje put čovjeka od bezbrižnosti djetinjstva do zrelih dana, briga, ljubavi, boli i sl. Osvrt na prošlost u prvom ima izuzetnog značaja za razumijevanje naredna dva ciklusa u kojima preovladava motiv ljubavi. Djetinji mir i mladalačku slobodu zamjenjuju buka, stres i žamor koje stvara život. Lirski subjekat je profilisan u prošlosti i konkretizovan već od samog početka, u hronotopu djetinjstva i ključnih porodičnih figura koje su obilježile odrastanje.

Tri ključne ličnosti, kojima su i posvećene pjesme u ciklusu *Familija*, su ded, otac i majka. Povezivanjem ovih ličnosti sa budućim generacijama koje su personifikovane kroz djecu lirskog subjekta, stvorena je spona. Zato je motiv prošlosti izuzetno značajan jer lirski subjekat, na odnosu prema sopstvenoj prošlosti i prošlosti svoje porodice, gradi doživljaj sadašnjosti. Veza prošlog i sadašnjeg je neraskidiva i osjećamo je u pjesmama posvećenim roditeljima i dedu, ali i u pjesmama koje se bave smislom postojanja, životnim zadovoljstvima i strahovima. Autorka pažljivo gradi sponu među generacijama, pa se ističu uzročno-posljedični odnosi na kojima se ta veza zasniva. U naredna dva ciklusa nemamo konkretizovanog pojedinca kome su upućene pjesme, ali je motiv ljubavi dominantan. Ljubav konkretizuje lirskog subjekta dajući mu prvo obrise, a onda sasvim jasne crte. Izbjegavanjem imenovanja muškarca u onom smislu u kom su imenovani ded, otac i majka, afirmiše se maglovita i fantastična strana ljubavi.

Ljubav je dominantno platonska, i ma koliko u pojedinim stihovima osjećali erotske momente (a ima ih, jer su ovdje neodvojivi od ljubavi), pjesnikinja u više navrata ističe duboku proživljenost emocije, koja se dodiruje i sa empatijom, što erotsko pomjera u drugi plan. Snaga erotskog ne blijedi, ali je ono dozirano, počiva na detaljima i pa erotika ima za cilj da zagolica maštu, a ne da bude osnova umjetničkog teksta, jer nije ni osnova ljubavnog odnosa. U stihovima *Pokušali smo se igrati.../ Mislila sam/ Dovoljno sam odrasla/ Da znam gubiti*, lirski subjekat pokazuje svijest o varljivoj prirodi ljubavi. Dihotomija spremnost-nespremnost na gubitak semantički usložnjava recepciju cjelokupnog teksta zbirke, a ne samo konkretne pjesme *Pokušali smo se igrati*. Upravo se motiv gubitka provlači kroz čitavu zbirku, i visi nad krhkim mirom koji lirski subjekat pokušava da izgradi. Cjelokupna zbirka je prepletana osjećanjima, ali i ozbiljnim pitanjima koja u vezi sa motivom ljubavi, ali i samim životom postavlja lirski subjekat. Duboku proživljenost emocije svjedoče pitanja *šta sam ja, zašto me ostavljaš da čekam, hoću li roditi, hoće li moja ćerka roditi, koliko tebi dugujem za život*.

Pitanjem i promišljanjem se dotiče i samog procesa stvaranja i nastajanja umjetnosti, pa kroz motiv nalivpera i unutrašnjeg razgovora sa ocem govori o težini i ozbiljnosti spisateljskog poziva *Kako bih sada voljela da znam/ Da li si slutio/ Koliko su teški i olovka i nalivpero/ I papir?* Takva je i pjesma *Umjetnost*, u kojoj se ističu dva izrazito važna momenta. Umjetnost je sačinjena od paramparčadi, od nota, slova, od detalja, kao i ova zbirka. Umjetnost je mozaik koji se gradi od sitnih parčadi emocija. No, s druge strane, nema savršenog umjetničkog djela *jer će uvijek nedostajati /Ono malo slova/ Da se završi/*

Nikad dorečeno. Pjesma *Umjetnost* je, u neku ruku, pjesničko „vjeruju“ Dragane Mrkić, njen doživljaj umjetnosti, poezije, stvaranja...

Na kraju drugog ciklusa izdvaja se motiv čežnje, koja izaziva strah od zaborava i prolaznosti, ne prolaznosti čovjeka, nego prolaznosti onoga što sve nas čini ljudima. Motiv čekanja se pretače iz drugog u treći ciklus, a ima funkciju pokretača dubljih emocija koje se razvijaju u lirskom subjektu *Ne daj mi da čekam!/ ja hoću da budem tu sada/ da živim život!/ ne daj me sumnjama/ poješće me u ovoj noći.*

Slikovitost poezije Dragane Mrkić garantuje brojnost ikoničkih znakova što je značajno sa vizuelnog aspekta. Čitajući njene pjesme pred očima nam se ređaju slike bajkovitog ambijenta u kom se lirski subjekat nalazi, naročito u pjesmi posvećenoj dedu. Kasnije, bajkovitost biva zamijenjena ozbiljnijim i proživljenijim mislima i idejama, ali i dalje uočavamo umješnost stvaranja slike ambijenta koja sve jače postaje dopunjena indeksnim znakovima i simbolima, što je i očekivano s obzirom na stepen i učestalost prikazivanja najdubljih osjećanja.

Intenziviranjem prikazivanja detalja postiže se efekat stišavanja uzburkanih emocija i njihovog usklađivanja sa ambijentom, jer se kroz predmete i detalje iz svakodnevnog života konkretizuje i sama ljubav. Osjećanja koja dominiraju u zbirci možemo odrediti epitetom „vječita“ čime se naglašava trajnost, snaga, cikličnost, kruženje dešavanja u svijetu koji je oko lirskog subjekta. Samo, motiv kruga nije uvijek romantičan i ponekad simbolizuje i tjeskobu koju stvara nemogućnost izlaska iz postavljenog okvira. *Sve si izbrisaol/ I nacrtao krug/ Iz koga nikako/ Da izađem.* Već je naglašeno da zbirku *Predugo te nema* određuje i kontrast koji se javlja na nekoliko nivoa.

Stiče se utisak da bujica osjećanja čini da raspoloženje lirskog subjekta bude promjenljivo.

Ovom pjesničkom zbirkom prevladava osjećanje tihe, nenametljive sjete, one sjete koja se proživljava uz čašu vina ili uz olovku i papir, ali i monotonije koja je više puta eksplicitno naglašena. Njeno prisustvo se ogleda u svakodnevnom životu, u običnim dnevnim aktivnostima koje prijete da ugroze dublje i iskonskije emocije zbog kojih čovjek živi. Složenost ljubavnih osjećanja primjećujemo na prelazu iz drugog u treći ciklus, gdje pronalazimo potpuno različito tretiranje motiva čekanja. Lirski subjekat u jednoj pjesmi ne želi da čeka jer čekanje izaziva strah, ali već u narednoj obećava da će čekati, makar iz inata, jer kaže *pomisao na lutanja me užasava*. Čekanje je, ipak, bolje od lutanja i gubitka, pa na kraju prve pjesme trećeg ciklusa poetira: *čekam/ iz inata/ da se tvoje dileme jednom ugase/ čekam...*

Ljubav nosi lirskog subjekta, ona je poput rijeke iz koje se ne može izaći, i koja primorava na kompromise. I mada smatram da na nekoliko mjesta u ovoj knjizi možemo pronaći antologijske stihove, izdvojio bih one kojima se zbirka završava: *Moja posljednja/ Želja je/ Da te ne bolim/ Koliko si Ti mene*. Vraćanje na iste, dominantne motive specifičnost je ove poetske zbirke. Motivi samoće, zvuka, udara, sjećanja neki su od njih. Početni motiv, onaj iz naslova, do kraja pjesme biva razvijen u velikoj mjeri. Naslov kao početni signal teksta i svakako jedan od najznačajnijih ima veliku ulogu prilikom recepcije, ali i razumijevanja cjeline. Predugo te nema je takav naslov, koji se potpuno adekvatnim učini nakon pažljivog iščitavanja zbirke. I to, kao što vidimo, ne samo zbog simboličke veze sa prvom knjigom.

Goran Radojičić

BIOGRAFIJA

Dragana Mrkić, rođena Bataković u Nikšiću, 10. jula. 1978.godine. Diplomirala na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, na Odjesku za geografiju. Novinarka u RTCG od 1997.godine, objavila zbirku poezije „Previše te ima“, učesnica brojnih književnih susreta, a njene pjesme i radovi objavljeni su u brojnim zbornicima kod nas i u regionu.

Živi i radi u Podgorici

SADRŽAJ

izdavač
NOVA KNJIGA, Podgorica

urednik
Radomir Uljarević

Savremena poezija

Dragana Mrkić
Predugo te nema

recenzenti
Vanja Kovačević
mr Goran Radojičić

ilustracije
Nada Stanimirović

na koric idetalj sa slike
“Maska” Nebojše Kavarića

dizajn
Danijela Popović

štampa
Goldi, Podgorica, 2017

tiraž 500